

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): Adéla Literáková

Název práce: Ruská zahraniční politika a orientace na východní vektor

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci v rámci instituce): Mgr. Karel Svoboda, Ph.D.

1. **OBSAH A CÍL PRÁCE** (stručná informace o práci, formulace cíle): Předkládaná práce se zaměřuje na nový směr ruské zahraniční politiky v devadesátých letech. Věnuje se především období, kdy Rusko přestalo sledovat výhradně prozápadní politiku a začalo se poohlížet i po jiných oblastech. Východním vektorem pak autorka nazývá ruské snahy o sblížení s Čínou a Indií. Jak autorka uvádí, Rusko tak sledovalo hned dva cíle. Jedním z nich bylo vyvážit vliv Spojených států v oblasti, druhým pak omezit rostoucí moc Číny. Všimá si tak rozdílů v politice ministrů zahraničí Kozyreva a Primakova.

2. **VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ** (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.): Z hlediska náročnosti tématu se jedná spíše o středně složitou problematiku, která nicméně vyžaduje poměrně jasný metodologický koncept. Ten mi zde chybí, konstatování, že je práce na pomezí historie, teorií mezinárodních vztahů a politologie (str. 3) upozorňuje na mezioborovost, ale ne na metodologický přístup. Proto se tak objevuje jako východní vektor prakticky jen Čína, zatímco ostatní země, s výjimkou Indie, jsou ignorovány. Není ani příliš jasné, jestli autorka sleduje vztahy Ruska s těmito zeměmi, a tedy jejich proměny a vzájemné vyvažování, nebo ruskou politiku vůči nim. Pokud by šlo o druhou variantu, chyběly by zcela výrazně ruské koncepční dokumenty. Zároveň ale řeší spíše koncept multivektorové politiky než směřování východním směrem. Osobně mě například překvapilo tvrzení na stránce 10, že se vláda Viktora Černomyrdina snažila téměř ve všem vyhovět USA. Pokud vezmeme v potaz, jakou roli hrálo Rusko ve válce v Jugoslávii, tak toto tvrzení prostě nemůže obstát.

Osobně bych pro další práce doporučoval především zapracovat na úvodu, který by lépe vyjasnil přístup autorky k problému. O něm prakticky neříká nic. Zároveň i přehled literatury se až příliš zaměřuje na osobnosti autorů knih, zatímco jejich zaměření, které by lépe osvětlilo, kde v rámci současného bádání stojí předkládaná bakalářská práce, zůstávají v pozadí. Chybí i teoretické vymezení. Stejně tak se mi jeví i definice pojmů jako nedopracovaná. Hlavně u klíčového „východní vektor“ jsem poněkud tápal, o jaké země může vůbec jít (není tam Japonsko, Korea, ale je tam Čína či dokonce s Ruskem sousedící Indie).

Z detailů považuji za zbytečné, že v některých případech autorka čerpá jen z jediné knihy. Je tomu tak například na stránce 13. jedná se přitom o část, která velmi obecně hodnotí proměny ruské zahraniční politiky během vlády Borise Jelcina, tedy téma, ke kterému existuje bohatá literatura.

Z literatury mi chybí hned několik, z mého pohledu zásadních, autorů – namátkou Richard Sakwa, Bobbo Lo, Jeffrey Mankoff, Dmitrij Trenin atd. Pro další práce by tak bylo dobré, aby tyto, stejně jako další, autoři nezůstali opominuti. Analýza by tak zcela nepochybně získala na přesvědčivosti.

3. **FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ** (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Část práce nese znaky nedodělků. Na stránce 10 se objevuje značka korekčního módu, nejsou sjednocené odkazy pod čarou (zvláště odkazy na internetové zdroje), na stránce 15 má autorka v odkazech dva různé fonty. Nejasné je také dodržování transliterace u ruských zdrojů. V některých případech autorka užívá anglickou, a to i když jde o přímou transliteraci z ruštiny do češtiny, jindy zase píše důsledně Cygankov, a to i u knihy, která byla vydána pod jménem Tsygankov. Nejedná se samozřejmě o katastrofu, ale pečlivější přečtení mohlo tyto nedostatky odhalit. Objevují se i jisté prohřešky proti jazyku, například větná vazba „Po rozpadu Sovětského svazu v roce 1991, musela...“ zcela jednoznačně odkazuje na angličtinu. Stejně tak se objevují i překlepy, ale jejich množství bych neoznačil za gigantické.

4. **STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE** (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Můj celkový dojem z práce je tak trochu rozpačitý. Nejde o špatnou práci, ale spíše na mě působí, jako když autorka potřebovala ještě čtrnáct dní na dokončení. Tomu nasvědčuje i poněkud „punková“ obálka, různé fonty v textu, ne zcela sjednocené odkazy atd. Z věcných záležitostí bych pak uvedl neujasněnou metodologii, která pak dává práci lehce chaotický charakter. Osobně bych také preferoval buď zaměření na jedinou zemi, popřípadě setrvání u Ruska jako objektu analýzy. Práce naproti tomu přechází do vztahů mezi Ruskem a Čínou či Ruskem a Indií. Nejpropracovaněji pak působí část zaměřená na rusko-čínské vztahy, zatímco Indie je spíše načrtnutá a působí, jako by byla dodána až na poslední chvíli. Osobně mi ani nezní příliš přesvědčivě tvrzení, že Rusko získalo v regionu „spojence, na které se mohlo spoléhat v rámci své zahraniční politiky“ (str. 26), a to vzhledem k čínským pozicím, které jsou spíše výsledkem obdobných zájmů než nějakého spojenectví.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

- Ačkoliv v práci zdůrazňujete malý zájem Ruska za ministra zahraničí Kozyreva o Čínu, respektive východní vektor, přeci jen je nemohl ignorovat. Můžete jej tedy ještě rozvést?
- Jakou roli hrály v ruském východním směřování další země?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

(výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Práci doporučuji k obhajobě s hodnocením **dobře**.

Datum:

Podpis:

Pozn.: Hodnocení píše k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo příložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.